

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az átalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án).

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., ½ évre 6 kor., ¼ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Segédszerkesztő:

KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsdékben.

Közgyűlés a városonál.

Rohamléptekkel közeledik a nyár s azonképen lohad le az érdeklődés a közügyek iránt. A déli órákig pedig azok nagy része is bucsut mondott a városház nagytermének, a kiket az egynemű fontos ügyek odahittak. Pedig sok érdekes tárgya volt a közgyűlésnek. Első sorban a zárszámadás kritikája, majd egy új csendőrlaktanya építése, a városházának átalakítása s még egy csomó apró ügy, a mely csak úgy szórta magából a rokonszenv, vagy ellenszenv sziporkáit.

Fiáth Pál báró 9 órákor megnyitván az ülést, a jövő közgyűlés napját 28-ára tűzte ki.

Bilkei Ferenc biz. tag a Schützer féle szappangár ügyében interpellált. Reé István főkapitány jelezte, hogy a minster hatályon kívül helyezvén a közgyűlés határozatát, ő június 14-re rendelte el a szakértői vizsgálatot, mely úgy egészségügyi szempontból fog véleményt mondani, valamint megállapítja, hogy 24 év alatt történt-e üzemmagnyítás.

Pollák Armin a kofák ügyében interpellált. Köztük jár, s megbotránkozva látja, hogy a kofák elkaptokdják a vidéki vevőktől az árut s a helybeliek kétszeres áron veszik meg tőlük. Követeli, hogy 8, esetleg 9 óránál előbb a kofák ne vehessenek. A közgyűlés felszólította Reé István főkapitányt, hogy ez ügyben a jövő közgyűlés elé indítványt terjesszen.

Juth István főszámvévó a betervezett zárszámadást kísérte rövid felvilágosító magyarázattal. **Kováts István** biz. tag a testület ezen nagybuzgalmu és lelkiismeretes tagja mint minden évben, úgy ez idén is megtette a maga észrevételeit. Átböngészte az adatokat, összehasonlította az okmányokat s meglepégedéssel, sőt dicsérrel kon-

statálja, hogy a számvévőség erkölcsi értékkel bíró kimutatást készített. Különösen a főkönyvek mindenben elismerést érdemelnek. Néhány észrevétel bizonyította, hogy a legszigorubb kritikát gyakorolta a számadás felett s a közgyűlés igaz hálaival adózott munkája iránt, látván, hogy kifogás csak apróbb és csekély jelentőségű dolgoknál fordult elő. **Winkler Vilmos** főmérnök igazolja, hogy egyes tervek vett utak kiépítése részint a lassan befolyó adó miatt nem létesült, de pótolják az idén. Pártfogásába veszi a kifogásolt gőzhengert s állítja, hogy néhány év alatt az utak javításánál előállott megtakarítások fedezni fogják a közúzó és henger árát.

A bércosi szabályrendelet elfogadtatott. — Az új gyalogsági laktanya pncjének feltöltésére 1000 koronát szavazott meg a közgyűlés. — A szömörce-utcai iskola építésére 7248 korona irányoztatott elő. Az építés árlejtés útján adatik ki.

Jánosfutás pusztától a szerződés szerint számlát elhordani nem szabad. Mivel pedig mégis megtörtént, hogy szállítottak, a tanács előbb 80, majd 300 kor. pénzbüntetésre ítélte a bérlőket. A közgyűlés — minthogy az aratórész elszállítására történt csak, beleegyezett az elszállításba, de kiköti, hogy meghatározott időben történjék az elszállítás.

Az olaj-utcai iskolánál tervezett átalakításokat jóváhagyta a közgyűlés, de elutasította **Mészáros István** és társai irántuk házhelyekké leendő minősítés iránti kérvényét.

Steiner Jákó ismeretes kérvényét, melyben a város területén építendő házának pótdókját kérte elengedni, hosszabb vita után 29 szóval 24 ellenében elvetette a közgyűlés. Hozzászóltak **Lőrincz Elek** b. tag, a ki szerint a város kára 15 év alatt 10 ezer koronára rugna. **Pénzes Imre** egyforma mértéket követel minden építésnek. **Csőp-**

penksy Mihály dr. a város belterületén, az utcarendezési és szépészeti szempontokból építendő házaknál követeli a pótdó elengedését. **Havranek József** pártolná a kérelmet, ha lényeges javítást látna a helyzetben. **Pénzes Imre** mindenkinek, a szegény, de becsületes embernek is követelné a kedvezményeket. **Say Ferenc** ha meg volna győződve, hogy emelkedik a város, szívesen pártolná Steiner véleményét. De a régi házak az ujaknál befektett tőkéhez képest aránytalanul jobban jövedelmeznek s így nincs értelme a kedvezménynek. **Laufnauer Ferenc** szerint csakis úgy volna értelme a pótdó elengedésnek, ha mindenkinek megadhatnók. Mivel pedig erre egyáltalán képtelenek vagyunk, azért ellenzi a kérelem megadását.

Winkler Vilmos Csáder Ferenc kérvényét, fizetésének 600 forinról 1000 forintra való fel-emelését pártolja. Csáder nem közönséges rajzoló vagy másoló, ügyes, tapasztalt ember, azért a fizetésjavítást megérdemli. **Havranek József** polgármester tudja, hogy tisztviselőink rosszabbul vannak dotálva, mint a megyénél. De nem akarja, hogy egyeseket kikapjanak a többi közül, hanem a közgyűlés igazságszeretetőül várja, hogy ha eljön a fizetésrendezés ideje, igenis javítsák Csáder fizetését is. **Pénzes Imre** méltányossági szempontból követeli Csáder fizetésének emelését. **Say Ferenc** hivatkozik arra, hogy Csádernek mellickezesete van. Privát munkákat végez. (Winkler Vilmos közbevall: Nem igaz!) **Say Ferenc:** Igen is igaz, ő maga is látta Rigler József volt biz. taggal, mikor Csáder d. e. 9 órákor, hivatalos időben privát munkát végezt. **Havranek József** helyteleníti azt a goromba hangot, melyet Winkler alkalmazzott. **Dr. Sára Gyula** kéri a közgyűlést, hogy mint minden esetben, úgy most is utasítsák Csáder kérését a szervező bizottsághoz. A közgyűlés ezen indítványt el is

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Az én monacoi barátom.

Irta: **Alphonse Crozière.**

— Százezer frank három nap alatt, igen, uram! — susogta bánatosan nékem egy gentleman, akivel a játékteremben ismerkedtem meg. — Ugy-e bár, rémes balsors? — Százezer frank? — Álmodoztam én; — bizony nem csekély. — Kétségbe vagyok esve. Tudja, mit fogok cselekedni? — Megértettem a bánatát és testvéries rokonszenvvel fűztem a karomat az övébe. — Nem. Ön nem fog elkövetni semmit. Igérje meg! Kérem! . . . — Néhány percig sötét szólansággal meredt reám. — Ebéd nélkül fogok lefeküdni! — morgogta aztán.

A megkönnyebbülés sóhaja tört ki a bensőmből, mert rosszabból tartottam. Ekkor dicskréten egy öt frankost csuszattam a kezébe. Ő büszkén tiltakozott.

— Oh, nem! nem soha! — de uram . . . Az öt frankost azonban zsebre tettem.

Másnap, alkonyatkor, amikor éppen a tengerparton kóboroltam az illatos nők és elegáns urak tömegében, ismét találkoztam tegnapi szerencsétlen barátommal.

Amint észrevettem, felém sietett. Az arca valószággal sugárzott. Tíz lépésnyi távolságról kiáltott felém.

— Ah, kedvesem! — micsoda szerencse! Képzeld: visszanyertem a százezer frankomat, sőt még újabb 25.000 frankot! Összesen 125.000 frankot! . . . még pedig az ön öt frankosával. Mit szól ehhez? Ezt az örömet meg kell ünnepeelnünk!

Megrendültem. Előző este tudniillik — tévedésből — egy ólomdarabot csuszattam a kezébe ötfrankos ezüstpénz helyett. A tévedésemet

csak később vettem észre, otthon, mikor már nem segíthettem a dolgon.

Ő, a barátom, bizonyára maga sem vette észre, amikor tuladott rajta.

— Nagyon szívesen állok a rendelkezésére! Legszeretettelőbb mosolyommal válaszoltam a meghívására.

Erre karon fogott és barátságot fogadtunk egymásnak.

— Finom kis ebédet fogunk elkölteni kettesben, mint két jó pajtás, akik más társaságra nem szorulnak. Jó lesz így, kedves barátom?

— Mindenesetre . . . azt hiszem, igen . . . sőt nagyon is jól lesz! Terített!

— Megyek és megrendelem az ebédet. Meg lesz velem elégedve, — kiáltotta ő a lelkesedéstől sugárözva.

Az ebéd és az italok valóban pompásak voltak. Tökéletes áradata volt az a pezsgőknek, líkőröknek, ami drága és jó.

A desszertnél így szóltam hozzá:

— Ön a föld legderekabb embere. Ha

Papp Károly

Székesfehérvárott
Városház-tér, 5. szám alatt.
(Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végárak, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrovidebb idő alatti kiszolgálást ígerek.

156—19

Maj lapunk 4 oldal.

mi. Látni fogjuk, mint működik ott az együttérzés, a legszorosabb összetartás; itt az álszegény, a „metus judeorum”.

Mivel ezek a sorok senkit bántani nem akarnak s a legszigorubb tárgyilagosság korlátait óhajják állandóan szem előtt tartani: ismerős és ismeretlen egyének szavait és tetteit fogják fel-említeni kizárólag okulás céljából, nevek és helyek említése nélkül.

Mondjuk tehát: X városban egy zsidóval-ású uriember, ki jóismerőse, talán barátja is volt egy ottani katolikus lap szerkesztőjének, e viszony alapján előfizetője volt az il eto katolikus lapnak. Történt, hogy az a katolikus lap egy alkalommal kevésbé hízegően nyilatkozott a zsidóságról s talán nem ok nélkül. S mi lett az eredmény? Az előfizető másnap elment a szerkesztőhöz és lemondott a lapról, mivel, ugymond, az ő hitsorsosait bántja s az ő meggyőződésével ellenkező irányt képvisel. Megtörtént.

Mit szólunk ehhez? Elitéljük talán ezt az önértékes, öntudatos előfizetőt. Isten ments. Sőt! Csak azt szeretnők tudni, hány katolikus előfizető tett így az ő zsidó leibzurnáljával?

Y. katolikus vallású ur nagy merészséget követett el. A vidéki városban, ahol lakott, volt egy virágzó, élénk és nagyon türelmes katolikus kör. Helyi-közeli még másvallású emberek is látogatták és jól érezték ott magukat. A nevezett katolikus ur egy alkalommal arra vetemedett, hogy felolvasást tartott a katolikus körben. Szívesen tette — meggyőződését követve. Ambizonyos körökben szemet szurt a bátorság s midőn nem sokkal ezután arról volt szó, hogy a felolvasó hivatali előléptetésében részesüljön, kénytelen volt belátni, hogy rosszul cselekedett, mikor a katolikus körben nyilvánosan szerepelt merészt, mivel *katolikus fellebbvalói* nyíltan megmondották neki, hogy ez a szereplése egyetlen és legfőbb akadály a különben megérdemelt előléptetésének. Nem ütöknénk meg ezen a eseten, ha egyszer arról értesülnénk, hogy valakit azért tartanak pl. egy fővárosi tanácsosi állásra a zsidó törvényhatósági tagok alkalmatlannak, mert a *lipótvárosi kaszinóban* előadást tartott.

Z. jóhírnevű orvos volt a városban, ahol lakott. Katolikus ember léteére élénk részt vett az ottani katolikus kör életében. E mellett nyolc zsidó családnak volt házi orvosa. Pár év alatt mind a nyolc házat elveszítette csak azért, mert elég bátor volt színt vallani. Hogy ugyanezen a révén bejutott-e csak egyetlen katolikus házba is, arról nem szól a krónika.

Volt N. városában egy derék katolikus uriember, szintén orvos. Sok és nagy katolikus háza volt. Barátai, ismerősei ismervén elvcit, többször feszülttötták, lépjen be a katolikus körbe. „Nem tehetem, hangzott a visszautasító válasz, mert nekem más vallású páciensem is vannak.”

Ime a „metus Judeorum.” Csak azt a zsidó doktort szeretnénk látni, aki azért nem mer belépni az izraelita krajcár-egyletbe, mert *katolikus páciensei is vannak.* Vagy azt a katolikus pácienset, ki azért pártolna el a maga zsidó orvosától, mert az valamely zsidójellegű egyesületnek a tagja.

S. ur tekintélyes állást töltött be egy nagy város tisztviselő-testületében. Független ember volt, kinek existenciáját nem kellett minden szél-től féltetni. Ez sem akart katolikus jellegű egyesület kebelébe lépni, sőt ünnepélyenül is távortartotta magát, csak azért, mert, ugymond, neki, mint közhivatalnoknak *mindenféle vallású emberek iránt egyformán kell viselkednie. Hanem*

azért hűségesen eljár a városában létező izraelita egyesületek különféle ünnepségeire.

Ha már egyszer benne vagyunk a sinceri-zálásban, hát csak folytassuk, mintha fehér asztal mellett ülünk.

Történt bizonyos városban, hogy bizonyos körök egy gyengén sikerült farsangi mulatságot rendeztek — nagybőjten. A legnagyobb jóakarral sem lehet mondeni, hogy sokan voltak. De *a nem sok jelentevő között ott volt egy érdemes és eminenter katolikus család ifjú férfi tagja is* Alkalomadtán csodálkozásomnak adtam kifejezést e fölött a család egy másik tagja előtt. „Elkellett mennie — hangzott a válasz — hölgyek invitálták s így nem térhetet ki a meghívás elől.” Mit feleljek? A társadalmi illem sokszor erős kényszer.

„Tudok én eseteket, mondám, mikor hölgyek mézeskalácscsal sem tudtak volna bizonyos férfiakat bizonyos mulatságra elcsalni. Itt megszünt a férfiak részéről minden udvariasság, minden „muzsáj.” Igaz, hogy ez *a mulatság kifejezetten keresztény jellegű volt.*”

Replikám értékét bírálja meg bármiként a nyájias olvasó, tény az, hogy ott a helyszínén válasz nélkül maradtam. Hanem azért azóta sokszor elmorfondirozok magamban, hogy *miért is több mindig az udvariasság és kevesebb az önérték a hibben, mint a negációban.*

Pedig ez utóbbinak nem is kellene elvet lábbal tiporni és — vétkezni.

Bizonyos, érdemes katolikus embernek egy kis protekcióra lett volna szüksége. Nem kért igazságtalan dolgot. Előkelő katolikus papok házában kopogtatott, kiknek egy szava elég lett volna, hogy célját elérje. Kicsinyes okokból elutasított. Volt egy jóra való zsidó ismerőse. Ehhez fordult támogatásért. Úgye az itt nyert protekció révén rövid időn belül dűlőre jutott.

Tisztelettel kérдем: kinek fogja ezt az embert a hála, a tisztelet, az érdeklőközőség fűzni?

A mi összetartásunk és öntudatunk hiánya némelykor klasszikusan komikus vagy mondhatjuk szomorú esetekben nyilatkozik meg.

Vagy nem szomorú dolog-e, mikor X. vagy Y. plebános zsidó fiskális útján pöröl egy katolikus egyházi intézmény?

Vagy nem a komikum határán jár-e az az eset, mikor kis gyermekek első-áldozási képei zsidó íveggel rámozgatnak be, talán csak azért,

mivel ez pár krajcárral olcsóbbért vállalkozott e szép munkára, mint a szakmájabeli keresztény iparosok?

Bizony, bizony gyengén állunk az összetartás dolgában.

SZINHÁZ.

Szombaton hirdették a nagyhangú falragaszok a legfiatalabb táncművésznek első felléptét. Azonban az előadás befagyott. (Nyár elején.) Varsánap új falragaszok adták tudtúl a közönségnek, hogy — közkívánatra! — másodsor is fel fog lépni Fedák Sári pártnerre. Ez az első-második fellépés megtörtént. Sajnáljuk a kis művésznőt, hogy közönségünk ilyen hidegen fogadta. Pedig az ő táncában csakugyan volt mit gyönyörködni. Igaz, hogy annál kevesebb gyönyörűséget nyújtottak a műsor többi számai. Király Ernő ur olyan infámsan intónál, kiejtése pedig olyan slendrián, hogy szinte boszantó. (Igy ejti ki: „A másig-e-dének.”) Krasznay Aranka elég csinos megjelenésű, de sok jót róla sem mondhatunk. Legvégül a szombaton hirdett „Nevelő”-t adták elő — elég sikerrel.

Nem tudjuk, ki bátorította fel a t. sziniiskolát végzett növendékeket arra, hogy Székesfehérvárt próbaelőadásokkal gyönyörköttesek; de egyszer és mindenkorra tiltakoznunk kell az ilyesmik ellen a közönség érdekében. — Tulajdonképpen az egész csak reklámnak készült. Szerencsére közönségünk átlátott a szítán és távolléttel tündökölt, nehogy a művészek arra hivatkozhasanak, hogy milyen fényes sikert értek el Székesfehérvárott! A tisztességes reklámnak mi nem vagyunk ellenségei, ilyesmikhez azonban segédkezett nem nyújtunk. A t. impresszárió ur kész reklámokkal jött hozzánk. Persze eredménytelenül. Előre nem ítéltük. Most azonban elismerésünket nyilvánítjuk közönségünknek, hogy finom érzékére hallgatva — távolmaradt.

HEGYESY GYULA

ZONGORAKÉSZTŐ, SZ.-FEHÉRVÁR, SIMOR-UTCA 21.

Elvállalok mindennemű zongorák, pianinók stb. javítását, hangolását. 15 évig működtem elsőrangú gyárakban és több év óta önállóan.

52-5

HIRDETMENY.

Értesítjük t. üzletfeleinket, hogy az intézetünknel elhelyezett betéteket 1904. július hó 1-től

$3 \frac{6}{10} \frac{0}{10}$ -al

kamatoztatjuk. — A tőkekamat adót továbbra is az intézet fizeti.

Székesfehérvár, 1904. május hó 31.

A FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR IGAZGATÓSÁGA.

Gerenday Gyula

vászon, fehérnemű, rőfös és rövid-áru üzlete
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket,

Tenis cipő,

Tenis labdák,

Sport ingek,

Sport sapkák.

Ajánlja hazai gyármányú vászon, asztal-nemű, valódi rumburgi és szileziai kézi szőtt vászon és ágyszatokra szolgáló damaszt és kanavász árukat. Schroll Benetnek pamut vászon és sifon árukat. Fűrdő ruhák, fűrdő köppeny. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kézfélék és nyakkendők. Kelényéhez szükséges és megfelelő női fehérnemű és kéz ágynemű. Mérték utáni megrendelésre bármely fehérnemű gyarsan és pontosan elkészítetik. Csécszemők részére készletben ingecské, szövet és kötött újas hosszupárná, pólya-kötő, bőlése és kocsitakarók, gumi-lepedő, szalag, csokor. Szövet ág- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontái, Axmister és tapesztri szalon és futó szőnyegek. Gyapjú és teveszőr ágýtakarók, levarrott Kasmir, Klot és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókéme és selyem-kelmék. Szalag, csipke, fátýol, divatos övek, vállfűző, napernyők. Nagy választék keztyű és harisnyából. Lászter és mosható kötények. — Szövet és rőfös árunál 5% engedmény.

.104-0

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000333